

4P-viitekehys

Markkinoiden kilpailukeinojen jako tuotteeseen, jakeluun, myynninedistämiseen ja hintaan.

Alueelliset riskit

Makro - ja mikrotaloudellisiin ilmiöihin liittyvät riskit (esim. suhdannevaihtelu, poliittiset riskit, maariskit, korruptio, luonnonolosuhteet kuten sadekausi, tulvat, maanjäristysvaara yms.)

Asiakasarvo

Asiakkaan kokemaa tuotteen hankinnasta ja käytöstä saatua hyötyä suhteessa tuotteen hankintaan ja käyttöön liittyviin uhrauksiin.

Asiakaslaatu

Ominaisuudet, jotka asiakassegmentti kokee tärkeäksi. Esimerkiksi suorituskyky, esteettisyys tai kestävyys.

Business model canvas

Yhdeksästä osatekijästä koostuva malli, jonka avulla voidaan kuvata yrityksen liiketoimintaa.

Diskonttaus

Laskutekniikka jonka avulla tulevaisuudessa saatavat eriaikaiset rahavirrat tehdään vertailukelpoisiksi. Tarvitaan esimerkiksi nettonykyarvon laskemisessa.

Erätuotanto

Tuotantotyyppi, jossa tuotantojärjestelmässä voidaan samanaikaisesti tuottaa useampaa eri tuotetta. Tuotannon työasemilla tuotteita työstetään peräkkäisinä sarjoina – eli erinä, jotka siirtyvät välivaraston kautta seuraavalle työasemalle. Tuotannon johtamisen näkökulmasta erien aikataulut, ja tuotettavan tuotteen vaihtamiseen (asetus) liittyvät haasteet ovat keskiössä. Volyymitaan erätuotanto on kohtalaista, mahdollistaen myös kohtalaisen tuotekirjon.

Funktionaalinen layout

Layout, jossa saman tyyppiset resurssit (toiminnot, koneet, kompetenssi) on ryhmitelty yhteen.

Gantt-kaavio

Projektien suunnittelussa käytetty janakaavio, josta nähdään eri vaiheiden aikasuhteet.

Imuohjaus

Todellisiin asiakastilauksiin perustuva tuotanto.

Investointien rahavirta

Maksut käyttöomaisuuden hankinnoista ja luovutuksista. Yksi tilinpäätöslaskelmiin kuuluvan rahavirtalaskelman kolmesta pääerästä.

Jakelukanava

Reitti, jota pitkin tuotteet markkinoidaan tuottajilta loppukäyttäjille.

Jatkuvatoiminen prosessituotanto

Tuotantotyyppi, jossa tuotantojärjestelmä on käytännössä suunniteltu hyvin rajoitetun tuotekirjon erittäin tehokkaaseen tuottamiseen (esim. sähkövoimala, öljyjalostamo). Tuotannon virtausyksikkö ei ole diskreetti kappale, vaan määrä jaollista prosessoitavaa materiaalia. Tuotannon johtamisen näkökulmasta keskeisiä ovat prosessin hallitseminen ja käyttöasteen parantaminen.

Kaizen

Jatkuvaa tuotantojärjestelmän laadun ja tehokkuuden parantamista kuvastava japaninkielinen sana.

Kanban

Toyotan tuotantojärjestelmästä alun perin oleva visuaalisten indikaattorien tuotannonohjaustapa imuohjauksen saavuttamiseksi.

Kannattavuus

Käsite joka kuvaa yrityksen tai sen liiketoiminnan kykyä kasvattaa omistajiensa varallisuutta. Lasketaan tyyppillisesti suhteuttamalla tuloslaskelman mukainen voitto liikevaihtoon tai toiminnan sitomaan pääomaan.

Kapasiteetti

Tuotantojärjestelmän (tai sen osan) tuotantokykyä kuvaava suure. Ilmaistaan yleensä muodossa tuotanto/aikayksikkö. Mitä arvokkaampi kapasiteetti on, sitä keskeisemmäksi sen käyttöasteen parantaminen on tuotannon johtamisessa.

Katetuotto

Myyntituottojen ja muuttuvien kustannusten erotus. Suunnittelua tukevan katetuottoanalyysin pääkäsite, joka ei ole virallisiin tilinpäätöslaskelmiin kuuluvan tuloslaskelman välisumma.

Kiinteät kustannukset

Kustannukset, joiden oletetaan tietyssä päätöksentekotilanteessa pysyvän vakiona tarkasteltavan yksikön tuotannon määrästä tai arvosta huolimatta. Suunnittelua tukevan katetuottoanalyysin pääkäsitteitä.

Konkurssi

Velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely, jossa velallisen omaisuus siirtyy velkojien määräysvaltaan ja omaisuus käytetään velkojien saatavien maksuun. Yrityksen omistajille jää se osa omaisuudesta, jota ei tarvita velkojen maksuun.

Kraljicin matriisi

Hankintojen toimintatapojen eriyttämiseen käytetty työkalu, jossa luokitellaan hankinnat niiden liiketoimintamerkityksen ja toimitusriskin mukaan.

Kriittinen piste

Katetuottoanalyysin käsite. Se tuotannon määrä, jolla myyntituotot ovat on yhtä suuret kuin kokonaiskustannukset eli muuttuvat ja kiinteät kustannukset yhteensä.

Kriittinen polku

Kriittinen polku (critical path) on tehtäväverkossa kriittisistä tehtävistä muodostuva polku, joka määrittää projektin aikaisimman mahdollisen päättymisajan. Jos yksikin kriittisen polun tehtävistä viivästyy, niin koko projekti viivästyy.

Kriittinen tehtävä

Kriittinen tehtävä (critical activity) on kriittisellä polulla oleva eli projektin kokonaiskestoan vaikuttava tehtävä. Kriittinen tehtävä pitää suorittaa tietyssä ajankohtana, jotta koko projekti ei viivästyisi. Kriittisen tehtävän pelivara on siis nolla.

Käyttöaste

Tuotantojärjestelmän (tai sen osan) teoreettisen kapasiteetin ja käytetyn kapasiteetin välinen suhde. Ilmaistaan yleensä prosenttilukuna, josta ilmenee, miten hyvin tuotannon kapasiteettia hyödynnetään.

Käyttöomaisuus

Elinkeinoverolaissa kuvattu omaisuusluokka, johon kuuluvat rakennukset, koneet, kalustot, maa-alueet, patentit ja arvopaperit. Vastaa käytännössä tasekaavan pääerää pysyvät vastaavat eli pitkäaikaiset varat.

Käyttöpääoma

Yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutuva rahamäärä, jonka tarve johtuu pohjimmiltaan siitä, että yritys maksaa hankkimistaan resursseista ennen kuin se saa maksuja toimituksista asiakkailleen. Käyttöpääoma on keskeinen erä laskettaessa liiketoiminnan rahavirtaa tilikauden tuloksen pohjalta tai vapaata rahavirtaa liikevoiton pohjalta.

Layout

Tarkoittaa tuotannon työpisteiden fyysistä sijoittelua. Vaikuttaa virtausyksikön kulkemaan reittiin.

Lean

Japanista alkunsa saanut kokonaisvaltainen tuotannonfilosofia, joka tähtää haaskauksen poistoon jatkuvan kehittämisen avulla. Termi Just-In-Time liittyy vahvasti tähän.

Liiketoiminnan rahavirta

Yrityksen maksuperusteiset tulot vähennettynä maksuperusteisilla menoilla, kuitenkin ilman käyttöomaisuuden hankintoihin ja luovutukseen liittyviä eriä. Yksi tilinpäätöslaskelmiin kuuluvan rahavirta-laskelman kolmesta pääerästä.

Liiketoimintamalli

Kuvaus yritystoiminnan keskeisistä osatekijöistä asiakasarvon luomisessa ja toimittamisessa sekä näiden osatekijöiden suhteista. Liiketoimintamallia voidaan käyttää osana liiketoimintasuunnitelman ja strategian laadintaa.

raht

Liiketoimintaan tai sen johtamiseen liittyvät riskit: esimerkiksi projektien johtamisessa riskit, joita voidaan hallita osana projektin johtamista (esim. projektin lopputuotteen tietyn toiminnallisuustason saavuttaminen), ja joiden suuruutta voidaan usein mitata kustannusten tai aikataulun hajonnalla (vaihteluväli min-max, tai jatkuva todennäköisyysjakauma jossa vaikkapa minimi-kustannus on suotuista tulema, kun taas maksimia voidaan pitää epäsuotuisana). Liiketoimintariskejä ei tyypillisesti voida vakuuttaa (ainakaan edullisin ehdoin), sen sijaan puhtaita riskejä (esim. onnettomuus, vahinko, tulipalo) voidaan (koska puhtaat riskit perustuvat tilastollisesti arvioitavissa oleviin tapahtumiin.

Liiketoimintaympäristö

Yritykseen vaikuttavat ulkoiset tekijät. Yleensä tällä tarkoitetaan asiakkaita, toimialaa ja sen välittämiä toimijoita ja sidosryhmiä, mutta kattaa myös laajemmat ja välillisemmät yhteiskunnalliset vaikuttimet, kts. PESTEL-analyysi.

Liikevaihto

Yrityksen suoriteperusteiset myyntitulot, joista on vähennetty myönnettyt alennukset, sekä arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Liikevaihto on tuloslaskelman ensimmäinen rivi. Synonyymi on myyntituotot.

Liikevoitto

Liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Tilinpäätöslaskelmiin kuuluvan suoriteperusteisen tuloslaskelman keskeinen välitulotulos, josta vähennetään edelleen korot ja tuloverot. EBIT (Earnings before Interest and Taxes) on synonyymi.

Läpäisy aika

Tuotteen valmistukseen kulunut aika ensimmäisestä työvaiheen alusta viimeisen päättymiseen. Eli siihen lasketaan mukaan myös se aika mikä kuluu vaiheiden välillä odottamiseen.

Maksuperuste

Laskentatoimen periaate, joka ajoittaa liiketapahtumat sille laskentakaudelle, jolloin yritys on saanut maksun luovuttamastaan suoritteesta tai maksanut vastaanottamansa tuotannon tekijän. Rahavirtalaskelmissa noudatettava periaate.

Maksuvalmius

Yrityksen kyky selviytyä maksuistaan ajallaan. Maksuvalmiuden tunnusluvussa verrataan nopeasti rahaksi muutettavia omaisuuseriä lyhytaikaisiin eli seuraavan 12 kuukauden aikana erääntyviin velkoihin.

Markkinointi

Taloudellisten osapuolten välillä tapahtuvan vaihdannan aikaansaamiseksi, tehostamiseksi tai ylläpitämiseksi tähtäävä toiminta.

Missio

Yrityksen toiminta-ajatus kiteytettynä muutamaan lauseeseen.

Mittakaavaetu

Ilmiö, jossa tuotannon kasvattaminen johtaa tuotettavan tuotteen keskimääräisen tuotantokustannuksen laskuun. Ilmenee tilanteissa jossa kiinteät kustannukset ovat muuttuviin kustannuksiin verrattuna huomattavat.

Muuttuvat kustannukset

Kustannukset, joiden oletetaan päätöksentekotilanteessa muuttuvan suoraviivaisesti tarkasteltavan yksikön tuotannon määrän tai arvon suhteessa. Suunnittelua tukevan katetuottoanalyysin pääkäsitteitä.

Nettonykyarvo

Investoinnin kannattavuuden mittari, jossa investoinnin arvioidut tulevaisuudessa aiheuttamat vapaat rahavirrat diskontataan nykyhetkeen ja lasketaan yhteen. Investoinnin nettonykyarvo kuvaa, paljonko investointi lisää tai vähentää yritysarvoa.

Oma pääoma

Yrityksen omaisuuden arvo vähennettynä yrityksen velkojen arvolla eli omistajille kuuluva osa yrityksen arvosta. Tasekaavan mukaisesti osakeyhtiön oman pääoman tärkeimmät erät ovat omistajien yritykselle antama osakepääoma ja yrityksen toiminnan kerryttämä tuloslaskelman mukainen tulos vähennettynä maksettujen osinkojen määrällä.

Operaatioiden johtamisen 4 V:tä

Tuotannon ominaispiirteitä kuvaava malli. Tuotantovolyymi (Volume), Tuotekirjo (Variety), Kysynnän vaihtelu (Variation) ja asiakkaan näkyvyys tuotantoon (Visibility). Samat ominaispiirteet johtavat samankaltaisiin tuotannon johtamisen haasteisiin, vaikka olisikin kyse eri teollisuudenaloista.

Organisaatiokulttuuri

Yhteisten kokemusten kautta syntyneet uskomukset ja toimintatavat. Sen tasoja ovat 1) näkyvät rakenteet ja toimintatavat, 2) arvot ja normit, sekä 3) pohjimmaiset toimintaa ohjaavat perusoletukset.

Organisaatorakenne

Määrittää, miten organisaatiossa työnjako, koordinointi ja valvonta järjestetään tavoitteiden saavuttamiseksi. Sisältää mm. ihmisten ja toimintojen väliset vuorovaikutus- ja valtasuhteet.

Painotettu keskimääräinen pääoman kustannus

Yhdistetty tuottovaatimus yritykseen sijoitetulle omalle ja vieraalle pääomalle. Käytetään vapaiden rahavirtojen diskonttaamisessa, esimerkiksi laskettaessa investoinnin nettonykyarvoa. Englanniksi Weighted Average Cost of Capital (WACC).

Palvelu

Hyödyke, jossa arvo syntyy tilamuutoksesta jossakin materiaalisessa tai immateriaalisessa entiteetissä yhteistyössä asiakkaan kanssa. (tilamuutos on aineeton).

Pelivara

Pelivara (float) on aika, jonka rajoissa tehtävä voidaan sijoittaa alkamaan ja päättymään ilman, että se vaikuttaa koko projektin keston. Tehtävän aikaisimman ja myöhäisimmän aloituksen ajankohdan ero (tai vastaavasti aikaisimman ja myöhäisimmän päättämisen) määrittelee tehtävän pelivaran.

PESTEL-analyysi

Analyysimalli, jonka avulla voidaan eritellä makrotaloudellista liiketoimintaympäristöä kuudesta eri näkökulmasta: poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, teknologiset, ekologiset tekijät, lainsäädännölliset.

Piiskavaikutus

Pienetkin kysynnän vaihtelut kertautuvat toimitusketjun ylävirtaa kohden, aiheuttaen piiskavaikutuksen ylävirran saamisissa tilauksissa. Englanniksi tästä käytetään termiä "Bullwhip".

Poisto

Tuloslaskelmassa kuluksi laskettava määrä useana vuotena tuloa tuottavan käyttöomaisuushyödykkeen (esim. koneen tai rakennuksen) alkuperäisestä hankintamenosta. Poisto vähentää käyttöomaisuuden tasearvoa mutta ei aiheuta rahavirtaa.

Porterin geneeriset strategiat

Viitekehys, joka jakaa strategiat sen perusteella tavoitellaanko tiettyä kohdesegmenttiä vai suurempaa yleisöä, sekä sen perusteella haetaanko hintajohtajuutta vai erottautuvuutta.

Porterin viiden kilpailuvoiman malli

Työkalu yrityksen liiketoimintaympäristön analysoimiseen. Koostuu viidestä eri osa-alueesta: uudet tulokkaat, asiakkaat, korvaavat tuotteet, toimittajat ja kilpailu.

Positiointi

Miten luodaan valitulle kohdesegmentille tarjoama ja asiakasarvo ja siten erotutaan kilpailijoista.

Projekti

Ennalta määritettyyn päämäärään tähtäävä monimutkaisten ja toisiinsa liittyvien tehtävien muodostama ajallisesti, kustannuksiltaan ja laajuudeltaan rajattu ainutkertainen kokonaisuus. Voi olla osa tuotantoa tai tuotannon kehittämistä.

Projektituotanto

Tuotantotyyppi, jossa tuotettava tuote on usein ainut laatuaan. Tuotanto voi olla työmäärältään ja kestoltaan huomattava (esim. risteilyalus). Muihin tuotantotyyppeihin verrattuna projektituotantoa kuvastaa asiakaskohtaisesti räätälöity tai suunniteltu tuote, jota mahdollisesti tuotetaan vain kerran.

Prosessilayout

Layout, jossa peräkkäiset työvaiheet ovat jonossa ja virtausyksikkö liikkuu suoraviivaisesti.

Pullonkaula

Tuotantojärjestelmän rakennetta kuvaava keskeinen käsite, jolla viitataan siihen tuotantoprosessin osaan, jolla on pienin kapasiteetti, ja joka siten määrittelee koko tuotantojärjestelmän kapasiteetin. Pullonkaula saattaa tosin "siirtyä" tuotantojärjestelmän sisällä, riippuen siitä mitä tuotetaan.

Rahoituksen rahavirta

Yrityksen toiminnan rahoittamiseen oman tai vieraan pääoman ehdoin liittyvät rahavirrat, kuten uusien osakkeiden myynnistä omistajalta saadut maksut, osinkojen maksu, uusien lainojen nostot ja vanhojen lainojen lyhennykset. Huomaa, että maksetut korot lasketaan liiketoiminnan rahavirtaan. Yksi tilinpäätös-laskelmiin kuuluvan rahavirtalaskelman kolmesta pääerästä.

Rahoitusomaisuus

Rahat, saamiset sekä tilapäisesti muussa muodossa olevat rahoitusvarat. Kuuluu tasekaavan pääerään vaihtuvat vastaavat eli lyhytaikaiset varat.

Rahoitusriskit

Yrityksen rahoitukseen ja sitä kautta maksuvalmiuteen liittyvät riskit (esim. arviot liiketoiminnan kustannusrakenteesta).

Resurssi

Talouden käsite, jolla tarkoitetaan yksikön voimavaroja, mahdollisuuksia ja keinoja, joilla se voi pyrkiä tavoitteisiinsa.

Riski

Riski on tapahtuma, jolla on tietty toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus projektin aikatauluun, kustannuksiin tai laajuuteen. Tämä riskin määritelmä ei ota kantaa riskin epäsuotuisaan tai suotuisaan luonteeseen. Näin ollen riski voi olla myös suotuisa (mahdollisuus, opportunity), mikä projektien johtamisessa on keskeistä, sillä johtamisessa pitää kiinnittää huomiota myös suotuisien tapauksien hyödyntämiseen, eikä ainoastaan epäsuotuisilta tapahtumilta suojautumiseen.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on johdettua toimintaa, jossa projektin riskit tunnistetaan ja arvioidaan, ja riskeihin vaikuttavat sekä riskien karttamiseen tai ottamiseen liittyvät toimet suunnitellaan ja toteutetaan.

Puhtaat riskit

Puhtaat riskit ovat äkillisiä on/off –tyyppisiä vahinkoja tai onnettomuuksia, jotka tyypillisesti voidaan tarvittaessa vakuuttaa. Puhtaiden riskien toteutumistodennäköisyys on pieni, mutta toteutuessaan niiden aiheuttama epäsuotuisa vaikutus on suuri.

Segmentointi

Asiakkaiden ryhmittely esimerkiksi maantieteellisten, demograafisten tai psykograafisten ominaisuuksien perusteella.

Sisäinen korkokanta

Investoinnin tuottovaatimusta kuvaava laskukaavan diskonttaus korko, jolla diskontattujen rahavirtojen nykyarvojen summa on nolla. Käytetään arvioimaan investoinnin kannattavuutta.

Standardisointi

Tällä termillä tarkoitetaan sitä, että tuotantojärjestelmän vaiheet suoritetaan joka kerralla samalla tavalla ja suoritustavat on tarkkaan dokumentoitu. Standardi on siis normatiivinen malli sille, miten jokin asia tehdään.

Strategia

Yrityksen kehittämistä koskeva suunnitelma, jonka pohjalta pyritään saavuttamaan kilpailuetu. Voidaan käsittää myös yleisenä pitkän tähtäimen kehityssuuntana.

Suoriteperuste

Tuloslaskelmassa noudatettava periaate, jonka mukaan menon kirjaamisperusteena on tuotannon tekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamisperusteena suoritteen luovuttaminen – ei niihin liittyvä maksu. Tilikauden tuotot ja kulut perustuvat suoriteperusteen mukaisiin tuloihin ja menoihin.

Takaisinmaksuaika

Ajanjakso, jonka päättyessä investoinnin kumulatiivinen vapaa rahavirta on nolla eli alkuinvestoinnin jälkeen syntyneet nettorahavirrat yhteensä ovat yhtä suuret kuin alkuinvestointi.

Targetointi

Toimenpiteiden kohdentaminen valittuun kohdesegmenttiin kohdentaminen.

Tase

Laskelma, joka kuvaa yrityksen tilinpäätöshetken mukaista taloudellista asemaa eli erittelee yrityksen omaisuuden arvon (varat) sekä yrityksen rahoittamisessa käytetyn vieraan pääoman ja oman pääoman. Taseen yleinen pääperiaate on, että varat ovat yhtä suuret kuin oma ja vieras pääoma yhteensä.

Tehtävä

Tehtävä (activity) on työkokonaisuus, joka projektissa pitää tehdä ja joka kuluttaa aikaa ja resursseja. Tehtäville voidaan määrittää kesto, kustannukset ja resurssitarpeet ja ne voidaan jakaa osatehtäviin. Tehtävä voi olla aloittamaton, keskeneräinen tai valmis.

Tehtäväverkko

Tehtäväverkko kuvaa projektien tehtävien väliset riippuvuussuhteet ja näin määrittää tehtävien keskinäisen suoritusjärjestyksen. Tehtäväverkon tehtävät kuvataan usein solmuina ja tehtävien väliset riippuvuussuhteet (edeltäjä, seuraaja) nuolilla.

Tilauksen kohdentumispiste

Tuotanto- tai tuotesuunnitteluprosessin kohta, jossa tuote kiinnitetään asiakkaan tilauksen. Tilauksen toimitusaika on vahvasti riippuvainen siitä, miten lähellä asiakasta tilauksen kohdentumispiste on. Englanniksi ”Order Penetration Point” (OPP).

Tilikauden tulos

Tuloslaskelman viimeinen rivi eli voitto tai tappio, joka saadaan, kun liikevaihdosta on vähennetty kaikki tilikauden kulut. Voitto lisää taseen omaa pääomaa ja tappio vähentää.

Tilinpäätösanalyysi

Menetelmä, jolla varsinkin yrityksen ulkopuoliset tahot voivat tutkia yrityksen talouden tilaa käyttäen hyväkseen julkisia tilinpäätöstietoja ja tilinpäätöslaskelmista laskettavia erilaisia tunnuslukuja. Yrityksiä vertailtaessa tilinpäätösanalyysiin kuuluu myös tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuuden parantaminen.

Toimitusketju

Koostuu kaikista lopputuotteen asiakkaalle toimittamiseen tarvittavista osapuolista, jossa materiaali, informaatio ja raha virtaa.

Toistuva tuotanto

Tuotantotyyppi jota kutsutaan myös massatuotannoksi, ja jolle ominaista ovat suuri volyyymi ja rajoittunut tuotekirjo (esim. autotehtaan kokoonpanolinja). Tuotannon johtamisen näkökulmasta tuotannon virtauksen parantaminen ja vaihtelun minimointi ovat keskeisiä.

Transaktio

Yksittäinen kauppa, vaihdannan järjestely.

Transformaatio

Tavaroiden, palvelujen ja tiedon tuotanto. Prosessin aikaansaama tilanmuutos.

Trendi

Tietyllä aikavälillä tapahtuva selkeä kehityssuunta. Liittyy yleensä kysyntään. Kansantaloustieteessä viittaa yleensä pidemmän aikavälin ja markkinoinnissa lyhyemmän.

Tuloslaskelma

Tilinpäätöslaskelma, joka erittelee yrityksen toiminnan tuotot ja kulut tilikaudelta. Alkaa liikevaihdosta ja päättyy vähennyslaskuna tilikauden tulokseen. Liikevoitto on tyyppinen välitulokseksi. Muilta osin tuloslaskelmakaavat voivat olla erilaisia. Yrityksen sisäiseen käyttöön laaditut laskelmat ovat yksityiskohtaisempia kuin julkiset tuloslaskelmat.

Tuotannontekijät

Työvoima, pääoma, materiaali ja tieto.

Tuotanto

Tuotannontekijöiden muuntamista tuotteiksi ja palveluiksi.

Työnositus

Projektin eri vaiheissa tehtävän työn jakaminen pienempiin osiin ja näiden osien jakaminen edelleen pienempiin osiin. Englanniksi ”Work Breakdown Structure” (WBS).

Työntöohjaus

Ennusteperusteisesti ohjattu tuotanto.

Ulkoistaminen

Liiketoiminnan siirtäminen toisella ulkopuolisella yrityksellä tehtäväksi.

Uponnut kustannus

Investointiin tai muuhun päätökseen liittyvä kustannus, joka on jo peruuttamattomasti syntynyt eikä siten enää muutu nyt tehtävän päätöksen seurauksesta.

Vaiheaika

Tuotteen valmistusvaiheeseen kuuluva aika.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuutta ovat sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi tarkoitetut hyödykkeet, esimerkiksi materiaali- ja valmisteverastot sekä keskeneräinen tuotanto. Kuuluu tasekaavan pääerään vaihtuvat vastaavat eli lyhytaikaiset varat.

Vakavaraisuus

Kuvaa yrityksen mahdollisuuksista selviytyä taloudellisista velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Pääomarakenne on keskeinen vakavaraisuutta kuvaava käsite, joka mittaa oman ja vieraan pääoman suhdetta erilaisin tunnusluvuin.

Vapaa rahavirta

Periaatteessa asiakkailta laskentakauden aikana saatujen maksujen ja tuotannontekijöiden hankinnasta sekä tuloveroista suoritettujen maksujen erotus, joka on käytettävissä osinkojen ja korkojen maksuun sekä lainojen lyhennyksiin. Nettonykyarvon laskeminen perustuu arvioituihin tuleviin vapaisiin rahavirtoihin. Ei ole määritelmällisesti sama kuin liiketoiminnan rahavirran ja investointien rahavirran summa.

Vertikaalinen integraatio

Yrityksen laajentumista toimitusketjunsä ylä- tai alavirrassa ostamalla toimittajiensa tai asiakkaidensa operaatioita tai koko liiketoiminnan itselleen.

Vieras pääoma

Taseen pääerä, joka erittelee yrityksen erilaisia velkoja eli rahoitusta, johon sisältyy takaisinmaksuvelvoite. Vieras pääoma voi olla esim. pankkilainaa, ostolaskujen maksuajasta seuraavaa ostovelkaa, verovelkaa tai palkkavelkaa.

Virstanpylväs

Virstanpylväs (tai etappi) voidaan merkitä tehtäväverkkoon projektin kannalta tärkeänä tapahtumana, jolla ei ole ajallista kestoa ja joka ei vaadi resursseja. Se kertoo projektin etenemisen tilasta: virstanpylvästä kuvaava tapahtuma on binäärinen, eli se joko on toteutunut tai ei.

Visio

Termi, joka kuvaa yrityksen tulevaisuuden tahtotilaa. Kiteytettynä muutama lauseeseen.

Ydinosaaminen

Taitoa, osaamista ja tietämystä, joka on tärkeää asiakkaille ja jossa yritys on parempi kuin muut ja näin ollen se osa-alue mitä ei kannata ulkoistaa.

Yksittäistuotanto

Tuotantotyyppi, jossa käytetään monikäyttöisiä tuotantoresursseja, ja joissa tuotteet saattavat olla hyvinkin erilaisia ja yleensä asiakkaiden vaatimusten mukaan räätälöityä (esim. puusepän versta). Kutsutaan myös työpajaksi.

Yritysarvo

Yrityksen liiketoiminnan markkina-arvo, joka voidaan arvioida pörssiyritykselle laskemalla yhteen osakekannan markkina-arvo ja korollisten velkojen arvo. Toinen tapa on arvioida yrityksen tulevat vapaat rahavirrat ja diskontata ne nykyhetkeen. Taseen pääperiaatteen mukaisesti omistajille kuuluva oman pääoman arvo saadaan vähentämällä yritysarvosta velkojen arvo.